

OVERNAME UIT:*MORES. TIJDSCHRIFT VOOR VOLKSCULTUUR IN VLAANDEREN, 1 (2000) 4*

Amsab-Instituut Voor Sociale Geschiedenis

Paule Verbruggen

Ontstaan

In 1937 al werd door een aantal socialistische prominenten een Nationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis opgericht, het NISG. Opvallend hierbij was dat het NISG een onafhankelijke, objectieve wetenschappelijke lijn volgde, en beoogde om materiaal te verzamelen over de partijpolitieke en filosofische grenzen heen. Het mocht echter niet lang duren. Tijdens de Tweede Wereldoorlog sloot de Duitse bezetter het instituut. De archieven en de bibliotheek werden naar Duitsland overgebracht en het instituut herstelde nooit meer van deze ingreep.

Na de oorlog was er weinig interesse voor archieven. De mensen wilden vooruit kijken, naar de toekomst, niet naar het verleden. Ook binnen de socialistische beweging werd niet aan actieve archiefprospectie gedaan. Het Algemeen Rijksarchief kreeg enkel de controle over de bewaring van archieven van rijksinstellingen of andere besturen. Politici, politieke of syndicale organisaties konden er wel terecht, doch enkel via een schriftelijke overeenkomst. Weinigen maakten er dan ook gebruik van. De archieven geraakten in de vergetelheid, weggeborgen op zolders of in kelders, of kwamen bij antiquairs terecht.

Heropbouw

Pas in de jaren '60 kwam er een einde aan deze zwarte periode. De nieuwe wetenschappelijke aanpak plaatste de archiefproblematiek in een andere context. De onderzoekswereld en meer bepaald het seminarie van Nieuwste Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Gent (RUG) gaf daartoe de noodzakelijke impulsen. Voor het eerst kwam expliciet de geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging als wetenschappelijke discipline aan bod. Onder impuls van professor Balthazar van de RUG en met de steun van de Gentse afdeling van de socialistische partij werd de basis gelegd van een wetenschappelijk en goed georganiseerd partijarchief.

Na een jarenlange, gerichte prospectiepolitiek van Wouter Steenhaut was het onvermijdelijk dat het Gentse BSP-archief werd omgevormd tot een breder archief van de hele socialistische beweging. Op 25 mei 1980 werd de vzw AMSAB, of Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging, opgericht als een niet-partijgebonden wetenschappelijke instelling met Wouter Steenhaut als directeur.

Al gauw bleek dat de omschrijving 'socialistische arbeidersbeweging' in de breedste betekenis van het woord moest worden geïnterpreteerd. Linkse organisaties, bewegingen en partijen buiten de socialistische zuil vonden het Amsab immers de meest geschikte instelling om hun archieven in onder te brengen. En van het een kwam het

ander. Ook andere bewegingen zoals de vredesbeweging, de vrouwenbeweging, derdewereldlandencomités, holebigroepen, migrantenorganisaties, ... kregen vertrouwen in het Amsab en deponeerden er hun archieven. Tegelijk groeide binnen het Amsab ook de aandacht voor het onderzoek naar en van nieuwe en andere sociale bewegingen dan de socialistische. Stilaan groeide het besef dat een nieuwe naam en een nieuwe invulling van onze finaliteit een noodzaak werd.

In november 1999 werd dan ook resoluut gekozen voor 'Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis'. Amsab omdat we onze roots niet wilden verloochenen en 'Instituut voor Sociale Geschiedenis' om aan de buitenwereld duidelijk te maken dat we openstaan voor een zo ruim mogelijk publiek dat geïnteresseerd is in alle mogelijke aspecten van sociale geschiedenis, zowel op nationaal als op lokaal vlak.

Brood & Rozen

Sinds 1982 geeft het Amsab een eigen tijdschrift uit. Aanvankelijk was dat een soort mededelingenblad waarin vooral de interne werking werd belicht. Met de evolutie van het Amsab naar een veel breder werkerterrein, onderging ook het tijdschrift een metamorfose. In 1996 werd *Amsab-Tijdingen* omgevormd tot *Brood & Rozen : Tijdschrift voor de Geschiedenis van Sociale Bewegingen*.

Het tijdschrift brengt bijdragen over alle mogelijke progressieve sociale bewegingen, ook op lokaal vlak. Daarnaast is er ook informatie over de werking en de activiteiten van het Amsab. *Brood & Rozen* richt zich zeer bewust naar een breed publiek. Het probeert nieuw onderzoek op een boeiende manier en in begrijpelijke taal te brengen, met veel zorg voor lay-out en illustraties. Het richt zich tot lezers met een ruime maatschappelijke en culturele belangstelling die zeker niet altijd professioneel met de thematiek zijn verbonden. Het tijdschrift is het uithangbord van het instituut en wil de grenzen van de socialistica overschrijden.

Elk jaar verschijnt er een speciaal themanummer. Zo waren er reeds 'specials' over de vrijzinnigheid, Kongo, nationalisme en sociale bewegingen en over Links en Gemeentepolitiek.

Een abonnement op *Brood & Rozen* kost 750 BEF voor een individueel abonnement, voor bibliotheken en archieven en 1.500 BEF voor een organisatie. U kan ook altijd een los nummer bestellen voor 200 BEF.

Coördinaten

Amsab Instituut voor Sociale Geschiedenis ■ Bagattenstraat 174, 9000 Gent ■ tel. 09-224 00 79 ■ fax 09-233 67 11 ■ e-mail info@amsab.be ■ URL www.amsab.be